

АНОТАЦІЯ

до наукової роботи на тему:

«Нейропсихологічний підхід до сенсорного розвитку дітей дошкільного віку»

шифр: нейропсихологічний підхід

Актуальність теми дослідження "Нейропсихологічний підхід до сенсорного розвитку дітей дошкільного віку" зумовлена сучасними викликами у сфері дитячої психології, освіти та медицини, де спостерігається зростання кількості дітей із затримками або порушеннями сенсорного розвитку. Сенсорний розвиток є основою для формування ключових психічних процесів – уваги, пам'яті, мислення та мовлення – і значною мірою визначає готовність дитини до подальшого навчання та соціальної взаємодії.

Мета дослідження – визначити ефективність нейропсихологічного підходу для стимуляції та розвитку сенсорних здібностей у дітей дошкільного віку, а також розробити рекомендації для використання нейропсихологічних методик у практиці роботи з дітьми для покращення їхнього сенсорного розвитку.

Об'єкт дослідження – сенсорний розвиток дітей дошкільного віку.

Предмет дослідження – вплив нейропсихологічних методик на сенсорний розвиток дітей дошкільного віку.

Об'єкт і предмет дослідження спрямовані на вивчення особливостей сенсорного розвитку у дітей та ефективності нейропсихологічного підходу для покращення сенсорних здібностей, що є ключовим етапом психічного розвитку дошкільників.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати теоретичні основи сенсорного розвитку дітей дошкільного віку та його роль у загальному психічному розвитку дитини.
2. Дослідити особливості нейропсихологічного підходу до сенсорного розвитку та вивчити існуючі методи нейропсихологічної стимуляції.
3. Розробити і впровадити програму нейропсихологічних вправ, спрямованих на розвиток сенсорних навичок у дітей дошкільного віку.

4. Провести експериментальне дослідження впливу нейропсихологічних методів на сенсорний розвиток дітей дошкільного віку.
5. Проаналізувати результати експерименту, порівняти рівень сенсорного розвитку дітей до та після застосування нейропсихологічних методик.

Теоретико-методологічну основу дослідження становлять праці Денисенка, М.Л. Кривоноса, О.Я. Савченко, Н.А. Тріщуна, О.С. Шайкіної та ін. Діагностика рівня розвитку сенсорних еталонів дітей дошкільного віку представлена в наукових доробках таких дослідників: А.А. Палія, С.Д. Забрамної, О.О. Катаєвої, Є.А. Стребельової, Л.А. Венгера.

Методи дослідження:

Теоретичні методи:

Аналіз та синтез наукової літератури з питань сенсорного розвитку, дитячої нейропсихології, методик корекційної роботи з дітьми дошкільного віку;

Порівняльний аналіз підходів та методик, які використовуються в нейропсихології для стимуляції сенсорного розвитку.

Емпіричні методи:

Спостереження за поведінкою та діяльністю дітей у процесі нейропсихологічних занять для фіксації змін у сенсорному розвитку;

Тестування та діагностичні методики сенсорного розвитку (використання стандартизованих тестів для оцінки сенсорних здібностей, таких як визначення рівня розвитку зору, слуху, дотику тощо);

Експеримент (констатуючий, формувальний та контрольний етапи) для оцінки впливу нейропсихологічного підходу на розвиток сенсорних навичок у дітей:

Констатуючий етап експерименту – початкова оцінка рівня сенсорного розвитку дітей перед впровадженням нейропсихологічних методик;

Формувальний етап експерименту – застосування розроблених нейропсихологічних вправ для стимуляції сенсорного розвитку;

Контрольний етап експерименту – повторне тестування для оцінки змін після впливу нейропсихологічних методик.

Статистичні методи обробки даних:

Кількісний аналіз результатів експерименту.

Порівняльний аналіз показників сенсорного розвитку до та після застосування нейропсихологічних методів.

Ці методи дозволяють всебічно дослідити вплив нейропсихологічного підходу на сенсорний розвиток дошкільників, оцінити ефективність запропонованих методик та визначити їхню доцільність у практичній роботі з дітьми.

Експериментальна база дослідження: Чернігівський дошкільний навчальний заклад № 37 «Казка» Чернігівської міської ради Чернігівської області. У дослідженні брали участь 31 дитина старшого дошкільного віку, з них 14 дівчаток та 17 хлопчиків віком 5 – 6 років.

Наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягає в обґрунтуванні та експериментальній перевірці нейропсихологічного підходу до сенсорного розвитку дітей дошкільного віку. У роботі здійснено детальний аналіз впливу нейропсихологічних методик на формування сенсорних навичок, а також розроблено нову програму стимуляції сенсорного розвитку, яка враховує особливості функціонування мозкових структур, відповідальних за сприйняття та обробку сенсорної інформації. Отримані результати розширюють розуміння ролі сенсорного розвитку у формуванні психічних функцій дошкільників.

Практичне значення дослідження полягає у можливості застосування розроблених нейропсихологічних методик для стимуляції сенсорного розвитку в роботі з дошкільниками, особливо з тими, хто має затримки або порушення сенсорних навичок. Практичні рекомендації, сформовані на основі дослідження, можуть бути використані психологами, педагогами та батьками для розвитку зорового, слухового та тактильного сприйняття у дітей. Це сприятиме покращенню адаптаційних можливостей дошкільників, їхній готовності до навчання та загальному гармонійному розвитку.

Апробація дослідження. Опубліковані тези у збірнику XXIV Міжнародної науково-практичної конференції «Інклюзивне освітнє середовище: проблеми,

перспективи та кращі практики» (26-28 листопада 2024 року) на тему: «Нейропсихологічний підхід до сенсорного розвитку дітей дошкільного віку».

Загальна характеристика роботи: наукова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків і має загальний обсяг 90 сторінок.

Ключові слова: сенсорний розвиток, нейропсихологічний підхід, нейровправи, корекція порушень.